

MUHASEBE DERSİNİ İLK DEFA ALAN ÖĞRENCİLERİN DERSE YÖNELİK ALGILARININ TESPİTİ: KARŞILAŞTIRMALI BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Yrd. Doç. Dr. Davut AYGÜN*

Yrd. Doç. Dr. Bilal GEREKAN**

ÖZET

Muhasebe dersleri işletmecilik eğitimi verilmekte olan birçok fakültede zorunlu bir derstir. Muhasebe dersinin ilk defa alınmasıyla ilgili araştırmalar, daha ziyade öğrencilerin derse yönelik algılarının ve dersin alındığı dönemin sonunda öğrenci algılamalarındaki olası değişimlerin tespitine yöneliktir. Mevcut durumdan hareketle yapılan bu çalışmanın amacı, iki farklı devlet üniversitesinde eğitim gören ve muhasebe dersini ilk defa alan öğrencilerin derse ilişkin algılamalarını ve sözkonusu algılamaların dönem sonunda dönem başına kıyasla farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Sözkonusu amaca ulaşabilmek için, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 2011- 2012 eğitim ve öğretim yılının güz yarısında eğitim görmekte olan 532 öğrenci üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesinde SPSS 15.0 istatistik programından yararlanılmış olup, öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin algılama farklılıklarını ortaya koymak amacıyla t-testi kullanılmıştır. Çalışma neticesinde, öğrencilerin önemli bir kısmının muhasebe dersini almadan önce anılan derse karşı çok ilgisiz oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık, ilk muhasebe dersine yönelik algılamalar bağlamında gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyenlerle istemeyenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ayrıca, ilk defa muhasebe dersi alan öğrencilerin derse ilişkin algılamalarında sözkonusu dersi aldıktan sonra olumlu bir değişim olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlk Muhasebe Dersi, Öğrenci Algıları, Algılama Farklılıkları

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, davutaygun@gmail.com

** Karadeniz Teknik Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, gerekcan@ktu.edu.tr

DETERMINING OF STUDENTS' PERCEPTIONS TOWARDS THE FIRST COURSE IN ACCOUNTING: A COMPARATIVE ANALYSIS

ABSTRACT

The accounting courses are compulsory in many faculties of management. The Researches regarding the first course in accounting are oriented to determine the perception of students about it and the possible changes in their perceptions at the end of the term. In this sense, the aim of this study is to find out both the perceptions of the students in two different state universities whether these perceptions change or not at the end of the term when compared to the ones at the beginning. Within the context of this study, it has been interviewed with 532 students at Karadeniz Technical University and Recep Tayyip Erdogan University on the Fall 2011 academic calendar. In the evaluation of the results, SPSS 15.0 statistical program has been used and t-test has been benefited to show the perceptual differentiations of the students in the first course of accounting. As a result of the research, it has been determined that many parts of the students showed no interest in the first course in accounting before taking it. Besides data received shows a significant statistical difference in the perceptions between students who want career in accounting and who don't. Furthermore, it has been observed that students' perception changed positively after taking the first accounting course.

Key Words: The First Course in Accounting, Student Perception, Perception Differences

1. GİRİŞ

İşletmecilik eğitimi verilen birçok fakültenin müfredatı incelendiğinde muhasebe derslerinin sözkonusu müfredat içinde önemli bir yer tutmakta olduğu görülmektedir. Özellikle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin İşletme, Maliye ve İktisat bölümlerinde muhasebe dersleri zorunlu olarak okutulan derslerdir. Muhasebe dersleri içerisinde Genel Muhasebe/Muhasebe 1 dersinin, öğrencilerin muhasebe bilim dalı ile tanışmalarına aracılık etmesi münasebetiyle ayrıca bir öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Bu önemden hareketle muhasebe dersinin ilk defa alınması konusunda farklı açılardan incelemeler yapılmıştır. Sözkonusu inceleme konularına; öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine ilişkin algılamaları, öğrencilerin ilgili dersteki başarı durumları ve dönem sonunda öğrencilerin muhasebeye ilişkin algılamalarındaki olası değişimler örnek olarak verilebilir.

Muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin derse yönelik algılamalarının bu dersteki başarı durumlarıyla yakından ilişkili olduğu belirtilebilir. Bu bağlamda ilk muhasebe dersini alan öğrencilerin sözkonusu derse ilişkin algılamaları bazı araştırmacılar tarafından inceleme konusu yapılmıştır. Esasen konu öğrenciler açısından değerlendirildiğinde, muhasebe derslerinin genelde oldukça zor dersler olarak algılandığı ifade edilebilir (Martinis ve Tidd, 2011, s. 432). Öteyandan öğrencilerin ilk muhasebe dersine ilişkin algılamalarının belirlenmesinin yanında ilgili dersin alındığı dönemin sonunda mevcut algılamaların ne şekilde değiştiği de araştırmacıların ilgilendiği bir diğer çalışma konusudur.

Yukarıda belirtilen durumdan hareketle hazırlanan bu çalışmada, öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersindeki başarıyı artırmaya yönelik Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde Genel Muhasebe/Muhasebe 1 dersi alan öğrenciler üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin ilk defa aldıkları muhasebe dersini nasıl algıladıkları tespit edilmeye çalışılmış olup bu yolla ilgili üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algılamaları arasındaki farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine ilişkin algılamalarının dersin alındığı dönemin sonunda dönem başına kıyasla ne şekilde değiştiği de tespit edilmeye çalışılmıştır. Sözkonusu amaca yönelik olarak öncelikle çalışma ile ilgili literatür incelenmiş, sonra araştırma neticesinde elde edilen bulgular ele alınmış ve değerlendirilmiş, daha sonra ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

İlk kez alınan muhasebe dersinin; mesleğin tanınması, muhasebede başarılı bir kariyer için gerekli olan eğilim ve yeteneklerin neler olduğunun bilinmesi ve muhasebedeki kariyer fırsatlarının öğrenilmesi bakımından öğrencilerin algılarını şekillendirdiği kabul edilmektedir (AECC, 1992, s. 249). Kabul edilen bu öneme binaen öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine yönelik algılamalarıyla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Bu alandaki en önemli çalışmalardan biri Geiger ve Ogilby (2000) tarafından yapılan araştırmadır. İlgili çalışmada muhasebeye giriş dersini temel olarak alan ve almayan aynı öğrenci kitlesinin derse yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin derse karşı tutumlarında herhangi bir değişim olup olmadığını incelemek amacıyla hazırlanan araştırma anketi, aynı öğrenci kitlesine dönem başı ve dönem sonu olmak üzere iki kez uygulanmıştır. Araştırma sonucunda muhasebeye giriş dersini temel ders olarak alan öğrencilerin de almayan

öğrencilerin de dönem başında olumlu yaklaşım içinde oldukları ancak iki grupta da dönem sonunda bu olumlu yaklaşımın azaldığı tespit edilmiştir.

Kaya (2007) da yaptığı çalışmada öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine yönelik dönem başı ve dönem sonu algılarından yola çıkarak söz konusu algılamada değişim olup olmadığını incelemiştir. Çalışmada öğrencilerin derse yönelik dönem sonundaki algılarının dönem başına nazaran olumsuz yönde değiştiği tespit edilmiştir.

Malgwi (2006) çalışmasında muhasebe alanında eğitim gören öğrenciler ile muhasebe alanında eğitim görmeyen öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine ilişkin algılarını incelemiş ve sözkonusu alanlar ile cinsiyet açısından öğrencilerin algılamaları arasında herhangi bir farklılık olup olmadığını araştırmıştır. Çalışmaya bazı açık uçlu sorular dahil ederek öğrencilerin derse ilişkin algılamaları tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen çalışma neticesinde, araştırmaya katılan öğrencilerin üçte biri ilk kez aldıkları muhasebe dersini gelecekteki kariyerleri açısından oldukça önemli bulmuşlardır. Ayrıca öğrencilerin üçte birinin derse karşı olan ilgilerinin ilgili dersin alındığı dönemin sonunda azaldığı, üçte birinin ilgi düzeyinin ise aynı kaldığı tespit edilmiştir. Malgwi tarafından yapılan çalışmanın sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, muhasebe alanında eğitim alan ve almayan öğrencilerin muhasebe ile ilgili daha önceki bilgi düzeyleri arasında önemli farklılıklar bulunamamasına rağmen, muhasebe alanında eğitim gören öğrencilerin ilk kez alınan muhasebe dersine karşı ilgilenme, inanma ve önemseme bağlamında daha olumlu bir algılamaya sahip oldukları tespit edilmiştir (Malgwi, 2006, ss. 84-86).

Collison, Ferguson, Power ve Stevenson (2011) İngiltere ve Japonya'daki üniversite öğrencilerini ele alan çalışmalarında, finansal muhasebe derslerinin öğrencilerin muhasebeye ve işletme amaçlarına yönelik algılamaları üzerindeki etkilerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla, İngiltere ve Japonya'daki üniversite öğrencilerinin muhasebeye bakış açıları ve algılamaları hazırlanan bir anket yardımıyla finansal muhasebe dersinin alındığı dönemin başında ve sonunda ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, muhasebe eğitimi öğrencilerin işletme amaçlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanında Japon öğrencilerin işletmenin amaçlarıyla ilgili bakış açılarının İngiliz-Amerikan bakış açısından etkilendiği çalışmada ulaşılan bir diğer önemli sonuçtur. Ayrıca çalışma neticesinde muhasebe eğitiminin İngiliz-Amerikan toplumlarındaki bakış

açısının yaygınlaştırılması ve uluslararası alanda genel kabul görmesinde yararlanılabilecek etkin bir araç olduğu ileri sürülmüştür (Collison, Ferguson, Power ve Stevenson, 2011, s. 47).

Öteyandan mevcut literatür incelendiğinde, muhasebe derslerinin nasıl algılandığının yanında, öğrencilerin ilgili derslerdeki başarısına etki eden faktörlerin tespitine yönelik bazı çalışmalar yapıldığı da görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarıları üzerinde potansiyel etkiye sahip faktörler; öğrencilerin geçmiş akademik performansları (Eckel ve Johnson (1983); Eskew ve Faley (1988); Doran, Bouillon ve Smit (1991); Bartlett, Pell ve Pendlebury (1993); Gist, Goedde ve Ward (1996); Stice, Swain ve Worsham (1997)), muhasebe ve matematik alanında sahip oldukları bilgi düzeyi (Baldwin ve Howe (1982); Bergin (1983); Schroeder (1986); Eskew ve Faley (1988); Keff (1992); Gul ve Fong (1993); Tho (1994); Rohde ve Kavanagh (1996)), cinsiyet (Eskew ve Faley (1988); Tyson (1989); Buckless, Lipe ve Ravenscroft (1991); Tho (1994); Koh ve Koh (1999)) ve yaş (Bartlett, Pell ve Pendlebury (1993); Koh ve Koh (1999); Lane ve Porch (2002)) biçiminde sıralanmıştır.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

İlk defa alınan muhasebe dersi, muhasebeye giriş niteliği taşıması ve sağlam bir alt yapı oluşturmak bakımından temel olması nedeniyle oldukça önemlidir. Muhasebe derslerinin birbirini tamamlayıcı özellikte olması, temelin alındığı muhasebeye giriş dersinin önemini daha da artırmaktadır. Zira ilk kez alınan muhasebe dersinde iyi bir alt yapı oluşturulamaması daha sonraki muhasebe derslerinde de sıkıntılarla karşılaşılmasına neden olabilmektedir. Taşındığı bu önem dışında öğrencilerin muhasebe dersini sevip sevmemeleri ve muhasebe mesleğine karşı ilgi duyup duymamaları da ilk alınan muhasebe dersiyle yakından ilgilidir. Bu öneme binaen öğrencilerin ilk kez aldıkları muhasebe dersine karşı düşüncelerinin tespiti, dersin daha verimli bir hale getirilmesi açısından yararlı olarak görülmektedir. Bu yarara katkı sağlama bakımından yapılan bu çalışmada ilk defa muhasebe dersi alan öğrencilerin derse yönelik algılarının tespiti amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi ve Kapsamı

Öğrencilerin ilk defa aldıkları muhasebe derslerine yönelik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu Malgwi (2006) tarafından

yapılan çalışmadan uyarlanarak hazırlanmıştır. Ankette yer alan sorular genel olarak öğrencilerin derse yönelik algılarının ne yönde olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır. Hazırlanan anketler iki farklı üniversitede 2011 – 2012 eğitim ve öğretim döneminin güz yarıyılında eğitim gören öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. Yapılan araştırmada anket geri dönüş sayısı 532 olarak gerçekleşmiştir. Araştırma sonuçlarının değerlendirilmesinde çeşitli açılardan farklılıkları tespit etmek amacıyla t-testi kullanılmış ayrıca frekanslar alınarak katılımcıların görüşlerinin ne yönde olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Öğrencilerin ilk defa aldıkları muhasebe dersine yönelik algılarının ne yönde olduğunun tespit edilmeye çalışıldığı araştırmanın katılımcılarıyla ilgili elde edilen bulgular aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur;

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	S	%	Üniversite	S	%
Bay	217	41	Karadeniz Teknik Üniversitesi	224	42
Bayan	315	59	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	308	58
Muhasebe 1 Dersinin Kaçını Kez Alındığı	S	%	Gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olma isteği	S	%
İlk kez	304	57	Evet	245	46
İkinci kez	184	34	Hayır	287	54
Üçüncü kez	30	6			
Dördüncü kez ve daha fazla	14	3			

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nden daha fazla katılım gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca bayan katılımcıların bay katılımcılara oranla daha fazla olduğu ve katılımcıların %43’lük bölümünün Muhasebe 1 dersini en az iki defa almış oldukları görülmektedir. Bu oranın yüksek bir oran olduğu söylenebilir. Bunların dışında araştırmada öğrencilerin gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olma istekleri de ayrıca tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %46’sı gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isterken %54’ü ise istememektedir.

Yapılan araştırmada katılımcıların muhasebe dersini hiç almadan önce derse yönelik ilgilerinin ne yönde olduğu ve dersi aldıktan sonra ilgilerinin ne yönde değiştiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin muhasebe dersini almadan önce sözkonusu derse yönelik ilgi düzeyleri aşağıda Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Dersi Almadan Önce Muhasebe Dersine Yönelik Öğrencilerin İlgisi Düzeyleri**Sunum A: Üniversitelere Göre Frekanslar**

	Toplam		Üniversiteler			
			KTÜ		RTEÜ	
	<u>S</u>	<u>%</u>	<u>S</u>	<u>%</u>	<u>S</u>	<u>%</u>
<i>Çok İlgili</i>	24	4	10	4	14	5
<i>İlgili</i>	71	13	33	15	38	12
<i>Ne ilgili ne de ilgisiz</i>	195	37	83	37	112	36
<i>İlgisiz</i>	143	27	66	30	77	25
<i>Çok İlgisiz</i>	<u>99</u>	<u>19</u>	<u>32</u>	<u>14</u>	<u>67</u>	<u>22</u>
Toplam	<u>532</u>	<u>100</u>	<u>224</u>	<u>100</u>	<u>308</u>	<u>100</u>

Sunum B: Çeşitli Açılardan Farklılık Analizi

		Üniversite	Cinsiyet	Meslek İsteği
<i>İlk Muhasebe Dersi Öncesinde</i>	<i>t</i>	-1,347	-1,195	-5,419
<i>Derse Karşı İlgisi Düzeyi</i>	<i>(p)</i>	(0,179)	(0,233)	(0,000)*

Not: *Anlamlılık düzeyi $p < 0,01$

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmının dersi almadan önce derse karşı “ne ilgili ne de ilgisiz” olduğu göze çarpmaktadır. Nötr olanlar dışarıda tutularak elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde ise öğrencilerin daha çok ilgisiz oldukları tespit edilmiştir. Çünkü katılımcıların tamamına göre ilgisiz ve çok ilgisiz kimselerin toplam yüzdesi %46 iken ilgili ve çok ilgili kimselerin toplamı ise %17’dir. Bu sonucun iki üniversitede de paralel olduğu tespit edilmiştir. Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde ilgisiz ve çok ilgisiz olanların oranı %44 iken ilgili ve çok ilgili olanların da oranı %19’dur. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde ise ilgisiz ve çok ilgisizlerin toplam oranı %47 iken ilgili ve çok ilgililerin toplamı %17’dir. Elde edilen bu sonuçlar kapsamında derse istenen düzeyde ilginin olmayışının nedenleri; dersin sayısal ağırlıklı bir ders oluşu, dersi daha önce alan

kimselerin ilk defa alacak kimseler üzerindeki olumsuz etkileri ve dersin diğer derslerle kıyaslandığında nispeten içerik veya kural sistematigi açısından anlaşılmasının zor olması biçiminde sıralanabilir.

Öteyandan çalışmada ilk defa alınan muhasebe dersi öncesinde derse karşı ilginin çeşitli gruplar açısından (üniversite, cinsiyet ve meslek isteği) farklılık içerip içermediği de incelenmiştir. Yapılan t-testi sonucunda üniversiteler ve cinsiyet açısından ders öncesindeki ilgi konusunda herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşılık gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyenler ile istemeyenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmuştur. Bu sonucun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Çünkü doğal olarak gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyenler ile istemeyenlerin derse karşı ilgilerinin farklı olması beklenir.

Çalışmada muhasebe dersini aldıktan sonra öğrencilerin derse karşı ilgilerinde bir değişim olup olmadığı da ayrıca tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin dersi almadan önce ve dersi aldıktan sonraki algılarında bir değişim olması muhtemel olduğundan söz konusu incelemenin yapılması gerekli görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin muhasebe dersini aldıktan sonra sözkonusu derse yönelik ilgi düzeyleri aşağıda Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Dersi Aldıktan Sonra Muhasebe Dersine Yönelik Öğrencilerin İlgi Düzeyleri

Sunum A: Üniversitelere Göre Frekanslar

	Üniversiteler					
	Toplam		KTÜ		RTEÜ	
	S	%	S	%	S	%
<i>Olumlu Değişim</i>	254	48	119	53	135	44
<i>Olumsuz Değişim</i>	139	26	41	18	98	32
<i>Değişim Olmaması</i>	<u>139</u>	<u>26</u>	<u>64</u>	<u>29</u>	<u>75</u>	<u>24</u>
<i>Toplam</i>	<u>532</u>	<u>100</u>	<u>224</u>	<u>100</u>	<u>308</u>	<u>100</u>

Sunum B: Çeşitli Açılardan Farklılık Analizi

		Üniversite	Cinsiyet	Meslek İsteği
<i>İlk Muhasebe Dersi Sonrasında</i>	<i>t</i>	-0,685	-0,954	-9,752
<i>Derse Karşı İlgi Düzeyi</i>	<i>(p)</i>	(0,494)	(0,341)	(0,000)*

Not: *Anlamlılık düzeyi $p < 0,01$

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların yaklaşık olarak yarısının (%48) ilgi düzeyinde olumlu bir değişim olduğu göze çarpmaktadır. Üniversitelere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılacaktır. Eğer iki üniversitede de olumlu değişim oranı olumsuz değişim veya değişimin olmaması oranından daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar; öğrencilerin büyük çoğunluğunun muhasebe dersini almadan önceki düşünceleri ile aldıktan sonraki düşüncelerinin farklı olduğunu göstermektedir.

Tablo 2 ile Tablo 3 beraber değerlendirilecek olursa; katılımcıların dersi almadan önceki yüzdelerine bakıldığında (Tablo 2) öğrencilerin %17’lik kısmı derse karşı ilgili ve çok ilgili olduğunu bildirmiştir. Dersi aldıktan sonra öğrencilerin muhasebeye karşı ilgi düzeyleri artmış olup bu bağlamda öğrencilerin %48’inde olumlu bir değişim olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Sözkonusu oranlar arasındaki farklılığın, muhasebe dersi alınmadan önce öğrencilerin derse karşı önyargılı olmalarından kaynaklandığı belirtilebilir.

Bunların yanında muhasebe dersi sonrasında sözkonusu derse karşı ilgi düzeylerindeki değişimin üniversite, cinsiyet ve meslek isteği değişkenleri açısından farklılık arz edip arz etmediği yapılan t-testi ile analiz edilmeye çalışılmıştır. Analiz sonucuna göre sadece gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyenler ile istemeyenler arasında bir farklılık olduğu gözlenmiştir.

Araştırmada, muhasebe derslerinin diğer derslere oranla öğrencilere nasıl bir çalışma yoğunluğu yüklediği de incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerden, çalışma yoğunluğunu diğer derslerle kıyaslayarak muhasebe dersini konumlandırmaları istenmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: İlk Defa Alman Muhasebe Dersinin Diğer Derslere Oranla Öğrencilere Yüklelediği Çalışma Yoğunluğu

Sunum A: Üniversitelere Göre Frekanslar

	Toplam		Üniversiteler			
	Σ	%	KTÜ		RTEÜ	
	Σ	%	Σ	%	Σ	%
<i>Çok daha fazla</i>	263	49	81	36	182	59
<i>Daha fazla</i>	197	37	95	43	102	33
<i>Hemen hemen aynı</i>	56	11	40	18	16	5
<i>Daha az</i>	10	2	5	2	5	2
<i>Çok daha az</i>	6	1	3	1	3	1

Toplam 532 100 224 100 308 100

Sunum B: Çeşitli Açılardan Farklılık Analizi

		Üniversite	Cinsiyet	Meslek İsteği
<i>İlk Muhasebe Dersinin Diğer Derslere Oranla Öğrencilere Yüklediği Çalışma Yoğunluğu</i>	<i>t</i>	5,384	0,207	0,616
	<i>(p)</i>	(0,000)*	(0,836)	(0,538)

Not: *Anlamlılık düzeyi $p < 0,01$

Tablo 4’te görüleceği üzere katılımcıların %86 gibi büyük bir bölümü, muhasebe dersinin diğer derslere oranla kendilerine artı bir çalışma yoğunluğu yüklediğini belirtmiştir. Bu oranın oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Üniversiteler açısından ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise, Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde bu oran %79, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde ise %92 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu sonuç kapsamında; ilk defa muhasebe dersini alan öğrencilerin dersi aldıkları dönemde çalışma yoğunluğu açısından diğer derslere nazaran muhasebe dersine ağırlık verdikleri değerlendirilebilir. Ortaya çıkan bu durumun, öğrencilerin büyük çoğunluğunun üniversite öncesinde muhasebeyle ilgili herhangi bir bilgi sahibi olmamaları ve muhasebe dersiyle ilk kez üniversite eğitiminde karşı karşıya gelmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışma yoğunluğu özelinde çeşitli gruplar açısından katılımcılar arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık olup olmadığı da yapılan t-testi sonucunda analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda farklılığın sadece üniversite düzeyinde ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Yani KTÜ ile RTEÜ öğrencilerinin görüşleri arasında muhasebe dersinin diğer derslere oranla yüklediği çalışma yoğunluğu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın, muhasebe dersini vermekte olan öğretim üyelerinin yaklaşımlarından kaynaklandığı belirtilebilir.

Öteyandan öğrencilerin herhangi bir dersle ilgili yaptığı değerlendirmelerin en önemli belirleyicilerinden birinin de ilgili dersin sınavı olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda dersin sınavı ve sınav sonuçları dersle ilgili değerlendirmelerin neredeyse en başında gelmektedir. Sözkonusu noktadan hareketle yapılan çalışmada ilk kez alınan muhasebe dersinin sınavında diğer derslerin sınavlarına kıyasla öğrencilerin kendilerine ne düzeyde güvendiği tespit edilmeye çalışılmış olup sonuçlar aşağıda Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: Muhasebe Dersi Sınavlarında Diğer Derslerin Sınavlarına Oranla Öğrencilerin Kendilerine Güvenme Düzeyleri

Sunum A: Üniversitelere Göre Frekanslar

	Toplam		Üniversiteler			
	S	%	KTÜ		RTEÜ	
	S	%	S	%	S	%
<i>Çok daha fazla</i>	34	6	15	7	19	6
<i>Daha fazla</i>	58	11	26	11	32	11
<i>Eşit</i>	128	24	60	27	68	22
<i>Daha az</i>	212	40	85	38	127	41
<i>Çok daha az</i>	<u>100</u>	<u>19</u>	<u>38</u>	<u>17</u>	<u>62</u>	<u>20</u>
Toplam	<u>532</u>	<u>100</u>	<u>224</u>	<u>100</u>	<u>308</u>	<u>100</u>

Sunum B: Çeşitli Açılardan Farklılık Analizi

		Üniversite	Cinsiyet	Meslek İsteği
<i>İlk Muhasebe Dersinin Sınavlarında</i>	<i>t</i>	-1,222	-4,487	-6,057
<i>Diğer Derslerin Sınavlarına Oranla</i>	<i>(p)</i>	(0,222)	(0,000)*	(0,000)*
<i>Öğrencilerin Kendilerine Güven Düzeyi</i>				

Not: *Anlamlılık düzeyi $p < 0,01$

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin %59 gibi büyük bir kısmının muhasebe dersi sınavında diğer sınavlara oranla kendilerine daha az (ve çok daha az) güvendiklerini görülmektedir. Bu güvensizliğin nedenleri arasında; dersin yapısal olarak zor bir ders olması, öğrencilerin sayısal verilerle işlenen derslere korkuyla yaklaşması ve derste işlenen konuların birbiriyle bağlantılı olması gibi etkenler sayılabilir. Konu üniversiteler düzeyinde ele alındığında da öğrencilerin muhasebe dersi sınavlarında kendilerine pek güvenmedikleri görülmektedir. Bu bağlamda KTÜ’de öğrencilerin %55’i, RTEÜ’de ise %61’inin diğer derslerin sınavlarına kıyasla ilk muhasebe dersi sınavlarında kendilerine daha az (ve çok daha az) güvendikleri tespit edilmiştir.

Üniversite, cinsiyet ve meslek isteği açısından güven düzeylerinde herhangi bir farklılık olup olmadığı yapılan t-testi ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna göre üniversiteler arasında istatistiksel olarak herhangi bir farklılık bulunmamıştır. Cinsiyet ve meslek isteği açısından öğrencilerin güven düzeyleri arasında istatistiksel olarak $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Meslek isteği açısından ulaşılan sonucun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Çünkü gelecekte muhasebe ile ilgili meslek sahibi olmak isteyen biriyle istenmeyen birinin dersin sınavına aynı açıdan bakması beklenemez.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ülkemizde muhasebe eğitimi daha ziyade üniversite eğitimi sürecinde başlamakta olup üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu muhasebe ile ilk kez tanışmaktadırlar. Bu tanışma muhasebeye giriş niteliğinde olan Genel Muhasebe/Muhasebe 1 dersi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algılamalarının belirlenmesi ilgili dersin başarı düzeyinin artırılmasında büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışmada öğrencilerin başarılarının artırılması amacıyla ilk defa aldıkları muhasebe dersine yönelik algı ve tutumları değerlendirilmiştir. İki ayrı devlet üniversitesinde eğitim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen araştırmada öğrencilerin algılamaları ve bakış açıları farklı açılardan analiz edilerek ulaşılan sonuçlar sunulmuştur.

Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde 2011-2012 eğitim ve öğretim döneminin güz yarısında eğitim gören 532 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen bu araştırmada ulaşılan en önemli sonuçlardan biri; araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmının ders alınmadan önce ilgili derse karşı “ne ilgili ne de ilgisiz” yani “nötr” durumda olmalarıdır. Nötr olanlar dışarıda tutularak değerlendirme yapıldığında ise katılımcıların muhasebe dersini almadan önce derse karşı daha çok ilgisiz oldukları görülmektedir. Elde edilen bu sonuç, dersin sayısal ağırlıklı bir ders oluşu, derse daha önce alanların yeni alan öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri, dersle ilgili üniversite öncesinde herhangi bir bilgi sahibi olunmaması nedeniyle nispeten zor bir yapısının olması gibi durumlarla açıklanabilir. Muhasebe dersi öncesinde anılan derse karşı mevcut ilgi düzeyi çeşitli gruplar açısından değerlendirildiğinde ise, gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyenlerle istemeyenler arasında muhasebe dersi alınmadan ilgili derse yönelik algılamalarında farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, muhasebe dersi öncesinde (ders alınmadan) gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyen ile istemeyen katılımcıların ilgili derse yönelik algılamaları arasında % 1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Söz konusu sonucun beklenen bir sonuç olduğu belirtilebilir. Çünkü gelecekte muhasebe ile ilgili meslek sahibi olmak isteyen biriyle istemeyen birinin muhasebe dersine ilişkin benzer bir bakış açısına sahip olması ve derse aynı önemi vermesi beklenemez. Elde edilen bu sonucun araştırma sonuçlarının değerinin bir göstergesi olarak ayrıca önemli olduğu ifade edilebilir.

Araştırmada; muhasebe dersi alındıktan sonra öğrencilerin derse karşı algılarının değişip değişmediği incelenmiştir. Bu bağlamda, katılımcıların yaklaşık olarak yarısının (% 48) muhasebe dersine yönelik algılarının ve ilgi düzeylerinin dersin alındığı dönemin sonunda

dönembaşına kıyasla olumlu bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Sözkonusu durum önemli bir sonuç olup bu durum muhasebe dersi alınmadan önce öğrencilerin anılan derse karşı önyargılı olmalarıyla açıklanabilir.

Öteyandan çalışmada muhasebe dersinin diğer derslere oranla öğrencilere yüklemiş olduğu çalışma yoğunluğu da incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların büyük bir bölümü (% 86) muhasebe dersinin diğer derslere oranla kendilerine artı bir çalışma yoğunluğu yüklediğini ifade etmişlerdir. Bu oran oldukça yüksek bir oran olup öğrencilerin büyük çoğunluğunun üniversite öncesinde muhasebeyle ilgili herhangi bir bilgi sahibi olmamaları ve muhasebeyle ilk kez üniversite eğitiminde karşı karşıya kalmaları ile açıklanabilir.

Araştırmada ayrıca muhasebe dersinin sınavlarında diğer derslerin sınavlarına oranla öğrencilerin kendilerine güvenme düzeyleri incelenmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir oranının (% 59) muhasebe dersinin sınavında diğer derslerin sınavlarına kıyasla kendilerine daha az güvendikleri belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç; derste işlenen konuların birbiriyle bağlantılı olması, öğrencilerin sayısal verilerle işlenen derslere korkuyla yaklaşmaları, dersin yapısal olarak zor bir ders olması ve dersin özellikle dönemsonu sınavının klasik olarak yapılması gibi nedenlerle açıklanabilir.

Çalışmanın sonuçları Greiger ve Ogilby (2000) ile Malgwi (2006) tarafından yapılan çalışmalar kapsamında değerlendirilecek olursa bazı benzerlikler ve farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu bağlamda, Malgwi (2006) muhasebe alanında eğitim gören öğrencilerin görmeyenlere kıyasla ilk defa alınan muhasebe dersine karşı daha olumlu bir algılamaya sahip oldukları sonucuna ulaşmışken, mevcut çalışmada da gelecekte muhasebe ile ilgili bir meslek sahibi olmak isteyen öğrencilerin istemeyenlere kıyasla muhasebe dersi alınmadan önce ilgili derse karşı daha olumlu bir algılamaya sahip oldukları belirlenmiştir. Diğer taraftan, Greiger ve Ogilby (2000) ile Malgwi (2006)'nin çalışmalarında, katılımcıların ilk defa alınan muhasebe dersine yönelik algıları ve ilgi düzeylerinin dersin alındığı dönemin sonunda dönembaşına kıyasla negatife doğru değiştiği tespit edilmişken, mevcut çalışmada katılımcıların yaklaşık olarak yarısının muhasebe dersine yönelik algılarının ve ilgi düzeylerinin dersin alındığı dönemin sonunda dönembaşına kıyasla olumlu bir şekilde değiştiği belirlenmiştir.

Sonuç olarak, ilk defa alınan muhasebe dersinin muhasebe eğitimindeki öneminden hareketle bu araştırmada, iki farklı devlet üniversitesinde eğitim alan öğrencilerin derse yönelik algılamaları ölçülmüş ve ulaşılan farklılıklar açıklanmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular

kapsamında beklenen ve beklenmeyen farklılıkların öğreticiler tarafından bilinmesi verilecek muhasebe eğitiminin daha iyi noktalara ulaştırılması bakımından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

Accounting Education Change Commission (1992). “The First Course in Accounting: Position Statement No. Two”, **Issues in Accounting Education**, 7 (2), 249 – 251.

Baldwin, B.A., and Howe, K. R. (1982). “Secondary-level Study of Accounting and Subsequent Performance in the First College Course”, **The Accounting Review**, (July), 619 – 626.

Bartlett, S., Pell, J. M., and Pendlebury, M. W. (1993). “From Fresher to Finalist: A Three Year Analysis of Student Performance on an Accounting Degree Programme”, **Accounting Education: An International Journal**, 2 (2), 111 – 122.

Bergin, J. L. (1983). “The Effect of Previous Accounting Study on Student Performance in the First College-level Accounting Course”, **Issues in Accounting Education**, 19 – 28.

Buckless, F. A., Lipe, M. G., and Ravenscroft, S. P. (1991). “Do Gender Effects on Accounting Course Performance Persist After Controlling for General Academic Aptitude?”, **Issues in Accounting Education**, 6 (2), 248 – 261.

Collison, D., Ferguson, J., Kozuma, Y., Power, D., Stevenson, L. (2011). “The Impact of Introductory Accounting Courses on Student Perceptions About The Purpose of Accounting Information and The Objectives of Business: A Comparison of UK and Japan”, **Accounting Forum**, 35, 47- 60.

Doran, B. M., Bouillon, M. L., and Smith, C. G. (1991). “Determinants of Student Performance in Accounting Principles I and II”, **Issues in Accounting Education**, 6 (1), 74 – 84.

Eckel, N., and Johnson, W. A. (1983). “A Model for Screening and Classifying Potential”, **Accounting Education**, Vol. 2, 1 – 15.

Eskew, R. K., and Falley, R. H. (1988). “Some Determinants of Student Performance in the First College – Level Financial Accounting Course”, **The Accounting Review**, 63 (1), 137 – 147.

Geiger, M. A. and Ogliby, S. M. (2000). “The First Course in Accounting: Students’ Perceptions and Their Effect on the Decision to Major in Accounting”, **Journal of Accounting Education**, 18 (2), 63 – 78.

Gist, W. E., Goedde, H., and Ward, B. H. (1996). “The Influence of Mathematical Skills and Other Factors on Minority Student Performance in Principles of Accounting”, **Issues in Accounting Education**, 11 (1), pp. 49 – 59.

Gul, F. A., and Fong, S. C. (1993). “Predicting Success for Introductory Accounting Students: Some Further Hong Kong Evidence”, **Accounting Education: An International Journal**, 2 (1), 33 – 42.

Kaya, Uğur (2007). “İlk Defa Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Dersle Yönelik Algılamaları Üzerine Bir Alan Araştırması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı: 36, Ekim-2007, 125 – 133.

Keef, S. P. (1992). “The Effect of Prior Accounting Education: Some Evidence from New Zealand”, **Accounting Education: An International Journal**, 1 (1), 63 – 68.

Koh, M. Y., and Koh, . C. (1999). “The Determinants of Performance in an Accountancy Degree Course”, **Accounting Education: An International Journal**, 8 (1), 13 – 29.

Lane, A., and Porch, M. (2002). “The Impact of Background Factors on the Performance of Nonspecialist Under-graduate Students on Accounting Modules – A Longitudinal Study: A Research Note”, **Accounting Education: An International Journal**, 11 (1), 109 – 118.

Martinis, K., and Tidd, R. (2011). “Does Performing Additional Work Improve a Student’s Accounting Principles Grade? First Analysis”, **ASBBS Annual Conference: Las Vegas**, 432 – 434.

Malgwi, C. A. (2006). “Discerning Accounting and Non-Accounting Students’ Perceptions in The First Course in Accounting As A Proxy for Separate Course Delivery”, **Global Perspectives on Accounting Education**, Volume 3, 67- 91.

- Pincus, K. C. (1997). “Is Teaching Debits and Credits Essential in Elementary Accounting?”, **Issues in Accounting Education**, 12 (2), 575 – 579.
- Rohde, F. H.,and Kavanagh, M. (1996). “Performance in First Year University Accounting: Quantifying the Advantage of Secondary School Accounting”, **Accounting and Finance**, 36 (2), 275 – 285.
- Schroeder, N. W. (1986). “Previous Accounting Education and College-level Accounting Exam Performance”, **Issues in Accounting Education**, 4 (1), 31 – 47.
- Stice, J. D., Swain, M. R., and Worsham, R. G. (1997). “The Effect of Performance on the Decision to Major in Accounting”, **Journal of Education for Business**, 73 (1), 54 – 69.
- Tyson, T. (1989). “Grade Performance in Introductory Accounting Courses: Why Female Students Outperform Males”, **Issues in Accounting Education**, 4 (1), 153 – 160.
- Tho, L. M. (1994). “Some Evidence on the Determinants of Student Performance in the University of Malaya Introductory Accounting Course”, **Accounting Education: An International Journal**, 3 (4), 331 – 340.
- Vangermeersch, R. G. (1997). “Dropping Debits and Credits in Elementary Accounting: A Huge Disservice to Students”, **Issues in Accounting Education**, 12 (2), 581 – 583.